



4. Pererva P.G., Kocziszky G., Somosi Veres M., Kobieliava T. A. Compliance program: tutorial. Kharkov-Miskolc : LTD «Planeta-prynt», 2019. 689 p.
5. Кобелева Т. О. Антикорупційний комплаєнс як фактор забезпечення інноваційного зростання. *Випереджаючий інноваційний розвиток: теорія, методика, практика* : монографія ; ред. Н. С. Ілляшенко. Суми : Триторія, 2018. С. 116–136.
6. Кобелева Т. О. Комплаєнс як категорія економічної безпеки промислового підприємства. *Економіка: реалії часу*. 2018. № 6 (40). С. 52–59.
7. Кобелева Т. О. Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи : монографія. Харків : Планета-Принт, 2020. 354 с.
8. Шаульська Л. В., Кобелева Т. О., Перерва П. Г. Формування та використання системи моніторингу підприємницьких ризиків як запорука сталого розвитку бізнес-структур. *Економіка і організація управління*. 2023. № 1 (49). С. 34–44.
9. Кобелева Т. О., Перерва П. Г. Формування системи моніторингу підприємницької діяльності підприємства. *Економіка: реалії часу*. 2023. № 1 (65). С. 5–11.
10. Шаульська Л. В., Кобелева Т. О., Перерва П. Г. Дослідження впливу підприємницьких ризиків на сталий розвиток. *Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит*. 2023. № 3 (181). С. 14–23.

Побережний Роман Олегович

канд. екон. наук, доцент

Проскурня Олена Михайлівна

канд. техн. наук, доцент

Перерва Петро Григорович

д-р екон. наук, професор

ORCID ID: 0000-0002-6256-9329

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

м. Харків, Україна

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ МОДЕЛЮВАННЯМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Дослідження та оцінка рівня інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств має здійснюватися в рамках трьох категорій, а саме: інноваційний потенціал, інноваційна активність та ефективність інновацій. Інноваційний розвиток



сільськогосподарського підприємства не може бути стихійним і неконтрольованим явищем. Тому функції координації та забезпечення інноваційного розвитку сільського господарства повинні покладатися на органи управління, які функціонують в рамках системи управління аграрним сектором в цілому.

Процес управління інноваційним розвитком підприємств аграрних галузей доцільно розглядати в трьох площинах: по-перше, в рамках визначення поняття «управління» об'єктами, процесами і явищами в сільському господарстві; по-друге, з точки зору особливостей інноваційного розвитку сільського господарства як об'єкта господарювання; по-третє, з урахуванням відмінних рис інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств Економіка знаходиться в контексті аграрних галузей як об'єкт інноваційного розвитку.

Зараз в економічній літературі існує значна кількість визначень поняття «менеджмент», що пояснюється багатоаспектністю цього явища. Оскільки в сучасному розумінні поняття «менеджмент» вперше з'явилося в англійській літературі, саме англійський варіант («менеджмент») пропонується вважати першоджерелом. За результатами аналізу наукових праць вітчизняних і зарубіжних економістів поняття менеджменту поділяється на п'ять груп.

В рамках найбільш важливої групи менеджмент визначається як лідерство. Під лідерством розуміється напрямок чого-небудь (наприклад, процесу) в певному напрямку, а також вплив на окремий об'єкт [3, с. 534]. В цілому зміст поняття «лідерство» відповідає змісту менеджменту. Однак наведене вище визначення є занадто широким і недостатньо відображає сутність менеджменту в економічному контексті. Зокрема, суб'єкти впливу економічного Об'єктом можуть бути певні обставини і умови, непередбачувані зміни зовнішнього середовища тощо. Або неконтрольовані хаотичні фактори.

Важливим при описі змісту управління сільськогосподарським підприємством з позицій системного підходу є, по-перше, формулювання мети (системи цілей) управління і, по-друге, системний аналіз об'єкта управління. Визначення структури об'єкта, його ієрархічної структури і характеру взаємозв'язків між його компонентами, дозволить сформувати комплекс конкретних заходів, виконання яких забезпечить досягнення заздалегідь визначеної мети. Об'єкт управління – це те, на що спрямований вплив суб'єкта управління, а мета – для чого здійснюється цей вплив.

Ми вважаємо, що процес управління інноваційним розвитком сільського господарства складається з планування, прогнозування, мотивації персоналу для забезпечення інноваційного розвитку підприємства, організації та контролю. Однією з ключових перешкод інноваційного розвитку вітчизняних виробників сільськогосподарської продукції є проблеми з фінансовим забезпеченням впровадження інновацій. Тому перед сільськогосподарськими підприємствами



постає проблема вибору між обраними видами інновацій, і тими, які є для них найбільш актуальними і ефективними.

На нашу думку, критерієм обґрунтування вибору інноваційних розробок, які повинні впроваджуватися на сільськогосподарських підприємствах, має бути система цілей її функціонування, яка визначає стратегію сільськогосподарського підприємства. Серед сукупності класифікаційних ознак цілей управління доцільно використовувати класифікацію стратегій підприємства в залежності від типу його розвитку. За цією ознакою стратегії поділяються на стратегії зростання, стабілізація і виживання. Для підприємств з останнім типом стратегії доцільно впроваджувати найменш витратні види інновацій, які дозволять поліпшити якісні характеристики продукту і скоротити обсяги використовуваних сировини і матеріалів без істотних інвестиційних витрат. Стратегія зростання характерна для фінансово стійких підприємств, які знаходяться в стані відновлення економіки, і мають доступ до необхідних грошових ресурсів для інноваційної діяльності.

Інноваційний процес в будь-якій галузі являє собою складну систему, що характеризується багатоступінчастістю, значною кількістю суб'єктів зі складними функціональними зв'язками. Як і будь-яка система, інноваційний процес здійснюється в рамках системи вищого рівня, а саме інституційного середовища, раціональність структури якої дозволяє значно прискорити або, навпаки, загальмувати інноваційний розвиток [6].

Серед основних напрямків інноваційного розвитку сільського господарства виділимо диверсифікацію (зокрема, галузі, продажі та асортимент сільськогосподарського підприємства) та сільськогосподарську сервісну кооперацію, які стосуються організаційно-управлінських інновацій.

Таким чином, управління інноваційним розвитком підприємства – це особливий вид управлінської діяльності, який передбачає забезпечення інноваційного розвитку підприємства за допомогою цілеспрямованого впливу на його економічний процес. При цьому цей вплив здійснюється суто в рамках інноваційної діяльності, тобто удосконалення господарської діяльності підприємства в контексті управління його інноваційним розвитком передбачає впровадження інновацій. Рівень ефективності управління інноваційним розвитком визначає ефективність відбору та впровадження конкретних інновацій.

Список використаних джерел

1. Technology transfer / P. G. Pererva et al. Kharkiv-Miskolc : NTU «KhPI», 2012. 668 p.
2. Tkachova N. Formation of competitive advantages of machine-building enterprises on the basis of the benchmarking concept. *International Marketing and Management of Innovations*. 2021. № 6. 10 p.



3. Pererva P.G., Kocziszky G., Somosi Veres M., Kobieliava T.A. Compliance program: tutorial. Kharkov-Miskolc : LTD «Planeta-prynt», 2019. 689 p.
4. Кобелева Т. О. Антикорупційний комплаєнс як фактор забезпечення інноваційного зростання. *Випереджаючий інноваційний розвиток: теорія, методика, практика* : монографія ; ред. Н. С. Ілляшенко. Суми : Триторія, 2018. С. 116–136.
5. Інтелектуальна власність: магістерський курс : підручник / П. Г. Перерва та ін. Харків : Планета-Прінт, 2019. 1002 с.
6. Кобелева Т. О. Комплаєнс як категорія економічної безпеки промислового підприємства. *Економіка: реалії часу*. 2018. № 6 (40). С. 52–59.
7. Шаульська Л. В., Кобелева Т. О., Перерва П. Г. Формування та використання системи моніторингу підприємницьких ризиків як запорука сталого розвитку бізнес-структур. *Економіка і організація управління*. 2023. № 1 (49). С. 34–44.
8. Кобелева Т. О., Перерва П. Г. Методичні засади моніторингу показників енергетичної безпеки в діяльності бізнес-структур. *Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит*. 2023. № 3 (181). С. 33–42.
9. Шаульська Л. В., Кобелева Т. О., Перерва П. Г. Дослідження впливу підприємницьких ризиків на сталий розвиток. *Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит*. 2023. № 3 (181). С. 14–23.

Савченко Ольга Ігорівна

канд. екон. наук, професор

Кобелева Тетяна Олександрівна

д-р екон. наук, професор

Перерва Петро Григорович

д-р екон. наук, професор

ORCID ID: 0000-0002-6256-9329

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

м. Харків, Україна

ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Сучасні умови зовнішнього і внутрішнього середовища сільськогосподарських підприємств формують необхідність узгодження їх господарського процесу з новітніми досягненнями науки і техніки за допомогою впровадження інновацій. Важливим є системний підхід до інноваційного